

ISSN 2224-025X

НАУКОВІ ЗБІТКИ

**Державного
природознавчого
музею**

Випуск 41 / 2025

Національна академія наук України
Державний природознавчий музей

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ДЕРЖАВНОГО ПРИРОДОЗНАВЧОГО МУЗЕЮ

Випуск 41

Львів 2025

УДК 57+58+591.5+502.7:069

Наукові записки Державного природознавчого музею. – Львів, 2025. – Вип. 41. – 234 с.

До 41-го випуску збірника «Наукові записки Державного природознавчого музею» увійшли статті та короткі повідомлення з природничої музеології, екології, зоології, ботаніки, а також інформація про діяльність музею у 2024 році, конференції і музейні проєкти.

Для екологів, зоологів, ботаніків, працівників музеїв природничого профілю, заповідників, національних природних парків та інших природоохоронних установ і організацій.

Proceedings of the State Natural History Museum. – Lviv, 2025. – Issue 41. – 234 p.

The 41th issue of the periodical «Scientific Notes of the State Museum of Natural History» includes articles and short reports of natural historical museology, ecology, zoology, botany, as well as information about the museum's activities in 2024, conferences, and museum projects.

For ecologists, zoologists, botanists, employees of museums of natural profile, reserves, national nature parks and other environmental institutions and organizations.

DOI: <https://doi.org/10.36885/nzdpdm.2025.41>

ISSN 2224-025X

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор

Заступник головного редактора

Відповідальний секретар

Технічний редактор

Капрусь І. Я. д-р біол. наук, проф.

Климишин О. С. д-р біол. наук, с.н.с.

Орлов О. Л. канд. біол. наук

Гураль Р. І. канд. біол. наук

Бокотей А. А. д-р біол. наук, с.н.с.; Войчишин В. К. канд. біол. наук, с.н.с.; Годунько Р. Й. канд. біол. наук, с.н.с.; Гураль-Сверлова Н. В. канд. біол. наук, с.н.с.; Дзюбенко Н. В. канд. біол. наук; Радченко О. Г. д-р біол. наук, проф.; Різун В. Б. канд. біол. наук, с.н.с.; Середюк Г. В. канд. біол. наук; Сусуловський А. С. канд. біол. наук, с.н.с.; Третяк П. Р. д-р біол. наук, проф.; Фальтинович В. д-р біол. наук, проф. (Польща); Царик Й. В. д-р біол. наук, проф.; Шрубович Ю. Ю. канд. біол. наук; Яницький Т. П. канд. біол. наук

EDITORIAL BOARD

Kaprus I. Y. (*Editor-in-Chief*), Klymyshyn O. S. (*Associate Editor*), Orlov O. L. (*Managing Editor*), Gural R. I. (*Technical Editor*), Bokotey A. A., Voichyshyn V. K., Godunko R. J., Gural-Sverlova N. V., Dzubenko N. V., Radchenko O. G., Rizun V. B., Serediuk H. V., Susulovsky A. S., Tretjak P. R., Faltynowicz W., Tsaryk J. V., Shrubovych J. J., Yanitsky T. P.

*Рекомендовано до друку вченою радою Державного природознавчого музею
(протокол № 10 від 23 жовтня 2025 року)*

ISSN 2224-025X

© Наукові записки ДПМ, 2025

Ботаніка

DOI: <https://doi.org/10.36885/nzdpm.2025.41.173-178>

УДК 581.95

Кузярін О.Т.

ДОПОВНЕННЯ ДО ФЛОРИ БІЛОГОРСЬКОГО ТОРФОВИЩА (М. ЛЬВІВ)

На підставі моніторингових флористичних досліджень проведених упродовж 2010-2025 рр. доповнено список спонтанних судинних рослин для території Білогорського торфовища, що в околицях м. Львова. За останні 15 років з часу тотальної інвентаризації флори торфовища виявлено 43 додаткових (нових) види судинних рослин. За систематичною структурою вони розподіляються між 38 родами та 25 родинами. Серед них 21 автохтонний вид флори України, у т. ч. 12 сільвантів та 22 алохтонних (адвентивних) види. Поява аборигенних лісових видів свідчить про активний процес сільватизації торфовища. Три види мають національний (*Crocus heuffelianus*, *Leucojum vernum*, *Muscari botryoides*) і два (*Aconitum variegatum*, *Aquilegia vulgaris*) – регіональний природоохоронний статус. Вони формують вторинні ценопопуляції інвазійного типу. Значний показник чужорідних видів відображає високий ступень антропогенної трансформації торфовища. Більшість із них належить за походженням до ергазіофітів (утікачів з культури або здичавілих рослин), а за ступенем натуралізації – до ефемерофітів.

Ключові слова: флора, судинні рослини, аборигенні і адвентивні види, нові таксони, торфовище, Білогорща.

Білогорське торфовище в околицях м. Львова, яке на окремих топографічних картах та етикетках гербарних зборів кінця XIX, початку XX ст. зазначалось як «Wielkie błoto» (Велике болото), вважалось цінним природоохоронним об'єктом Галичини. На сьогодні в межах зазначеної території на площі 92 га створено ландшафтний заказник місцевого значення «Торфовище Білогорща». Його природоохоронний статус надано згідно з рішенням сесії Львівської обласної ради від 29 жовтня 2019 року. Заказник створений з метою збереження унікальних торфово-болотних комплексів на Головному європейському вододілі з найглибшим у регіоні заляганням покладів торфу, унікальних фітоценозів рідкісних та зникаючих видів місцевої флори, а також підтримання біорізноманіття регіону.

Згідно з результатами польових обстежень, головню 2008 і 2009 рр., а також наявними гербарними матеріалами (19-21 ст.) для території Білогорського торфовища наводилось 739 видів із 394 родів, 103 родин, 58 порядків, 7 класів та 5 відділів (Кузярін, 2010). З плином 15 років після тотальної інвентаризації флори торфовища виникла потреба у доповненні флористичного складу зазначеної території за рахунок виявлення нових таксонів.

Матеріал і методика досліджень

Протягом 2010-2025 рр. на території Білогорського торфовища з періодичною регулярністю проводились моніторингові флористичні дослідження детально-

маршрутним методом з використанням класичних методик. Номенклатуру виявлених таксонів як і в попередньому зведеному переліку (Кузярін, 2010) наведено за С. Мосякіним, М. Федорончуком (Мосякін, Федорончук, 1999). Природоохоронний статус автохтонних видів визначали за Червоною книгою України (2009) та регіональним списком (Кагало, Сичак, 2014). Категорії адвентивних видів за походженням та ступенем натуралізації надано з урахуванням сучасних літературних джерел (Протопопова, 1991; Шиндер, Неграш, 2020; Шиндер, Орлов, Міськова та ін., 2023) і місцевих відмін. При формуванні переліку додаткових таксонів не брали до уваги адвентивні види (з культури та занесені зі сміттям), представлені поодинокими особинами з малоюмовірним їхнім подальшим поширенням в умовах заростаючого торфовища, зокрема *Buxus sempervirens* L. – самшит вічнозелений (Buxaceae), *Forsythia europaea* Degen et Bald – форзиція (форсайтія) європейська (Oleaceae), *Paonia lactiflora* Pall. – півонія молочноквіткова (Paeoniaceae), а також види суміжних оселищ на піщаних перелогах: *Chondrilla juncea* L. – хондрила ситниковидна (Asteraceae), *Coreopsis grandiflora* Hogg. ex Sweet – кореопсис великоквітковий (Asteraceae), *Juncus squarrosus* L. – ситник розчепірений (Juncaceae) тощо.

Результати досліджень

Унаслідок проведених флористичних досліджень на території Білогорського торфовища зафіксовано 43 додаткових (нових) види спонтанних судинних рослин, зведений список яких наводиться нижче по тексту за алфавітом порядком латинських назв.

Aconitum variegatum L. – аконіт строкатий, або тоя строката (Ranunculaceae). Трав'яний бульбокореневищний полікарпик, сільвант, завв. 75-150 см. Автохтонний європейський вид, що охороняється на регіональному рівні у Львівській області (LC). Вирощується в культурі та місцями дичавіє. На старих перелогах, рідко, 9. 04. 2024.

Alopecurus pratensis L. – китник лучний (Poaceae). Трав'яний нещільнодерновинний полікарпик, пратант, цінний кормовий злак, завв. 40-120 см. Автохтонний євразійський вид. На березі потічка, 26. 08. 2011.

Aquilegia vulgaris L. – орлики звичайні (Ranunculaceae). Трав'яний короткокореневищний полікарпик, сільвант, завв. 40-80 см. Автохтонний європейський вид, що охороняється на регіональному рівні у Львівській області (VU). Часто трапляється в культурі. На старому перелозі, особини з типовою синьою оквітінню, 18. 06. 2021.

Centaurea dealbata Willd. – волошка підбілена, блават підбілений (= *Psephellus dealbatus* (Willd.) K.Koch – волошник підбілений) (Asteraceae). Трав'яний короткокореневищний полікарпик, завв. 30-80 см. Кенофіт кавказького походження, ергазіофіт, ефемерофіт. Популярна декоративна культура. Щільні куртини на старих перелогах, 18. 06. 2021. Відомі інші поодинокі випадки спонтанного поширення виду в межах Львівської області (Кузярін, 2012).

Centaurea montana L. s. str. – волошка гірська (Asteraceae), трав'яний короткокореневищний полікарпик, завв. до 60 см. Кенофіт центрально-південноєвропейського походження, ергазіофіт, ефемерофіт. Починаючи з XVI ст. вид інтродукований та частково натуралізований у Північній Європі, Північній Америці, Індонезії. Поодинокі щільні куртини на старих перелогах, 20. 04. 2023.

Cerasus tomentosa (Thunb.) Wall. (= *Prunus tomentosa* Thunb.) – вишня повстиста (Rosaceae). Листопадний чагарник, завв. 1,5-2,5 м. Кенофіт східноазійського походження, ергазіофіт, ефемерофіт. Плодова і декоративна культура, інтродукована

(середина XX ст.) в садах помірного поясу Європи і Північної Америки. На старих перелогах, рідко, 20. 04. 2023.

Chaenomeles japonica (Thunb.) Lindl. – хеномелес японський, японська айва звичайна (Rosaceae). Листопадний чагарник, завв. до 1,5 м. Кенофіт східноазійського походження, ергазіофіт, колонофіт. Популярна декоративна та плодова культура. На старих перелогах, спорадично, 09. 04. 2024.

Chrysosplenium alternifolium L. – жовтяниця черговоліста (Saxifragaceae). Трав'яний повзучокореневищний полікарпик, весняний ефемероїд, сільвант, завв. до 15 см. Автохтонний євразійський вид. На старих перелогах, рідко, 20. 04. 2023.

Colchicum speciosum Steven – пізньоцвіт пишний (Melanthiaceae, Colchicaceae). Трав'яний бульбоцибулинний полікарпик, геофіт, завв. 20-60 см. Кенофіт північно-східносередземноморського і південно-західноазійського походження, ергазіофіт, ефемерофіт. Популярна декоративна культура. На перелогах, рідко, 20. 04. 2023.

Convallaria majalis L. – конвалія звичайна (Convallariaceae, Asparagaceae, Liliaceae). Трав'яний повзучокореневищний полікарпик, сільвант, завв. 15-30 см. Автохтонний вид, поширений у регіонах з помірним кліматом Північної півкулі. Часто вирощується на квітниках та дичавіє. На старих перелогах, як утікач з культури, 20. 04. 2023.

Cornus mas L. – дерен справжній, кизил (Cornaceae). Листопадний чагарник або невисоке дерево, сільвант, завв. до 6 м. Автохтонний південно-центральноєвропейсько-малоазійський вид. Цінна плодова культура. На старих перелогах, поодинокі здичавілі особини, 20. 04. 2023.

Crocus heuffelianus Herb. – шафран Гейфеля (Iridaceae), автохтонний карпатсько-балканський монтанно-альпійський вид на півн.-сх. межі поширення. Трав'яний бульбоцибулинний полікарпик, ранньовесняний геоефемероїд, завв. 10-20 см. Національний природоохоронний статус виду – неоцінений. В культурі успішно розмножується самосівом та швидко дичавіє. Два локалітети з генеративним поновленням виду, 28. 03. 2024.

Cyperus fuscus L. – смикавець бурий (Cyperaceae). Трав'яний однорічний монокарпик, терофіт, завв. 3-25 см. Автохтонний євразійський вид. Охороняється на території окремих європейських держав. На сирому пасовищі, рідко, 18.06.2021.

Ficaria verna Huds. aggr. (= *Ranunculus ficaria* L.) – пшінка весняна (Ranunculaceae). Трав'яний полікарпик, ранньовесняний геоефемероїд, сільвант, завв. 5-20 см. Автохтонний євразійський вид, геміапофіт. На старому перелозі, 9. 04. 2024.

Gagea lutea (L.) Ker Gawl. – зірочки жовті (Liliaceae). Трав'яний бульбоцибулинний полікарпик, ранньовесняний геоефемероїд, сільвант, завв. 10-30 см. Автохтонний євразійський вид, геміапофіт. Серед чагарників, 25. 03. 2025.

Hemerocallis lilioasphodelus L. – лілійник жовтий (Hemerocallidaceae, Xanthorrhoeaceae). Трав'яний полікарпик, завв. до 70 см. Кенофіт євразійського походження, ергазіофіт, ефемерофіт. Декоративна культура. Здичавілі насадження на старих перелогах, місцями формує щільні куртини, 18. 06. 2021.

Hierochloë repens (Host) P.Beauv. s. l. (= *Hierochloë odorata* (L.) P.Beauv. ssp. *pannonica* Chrtek et Gir.) – зубрівка (чаполоч) повзуча (Poaceae). Трав'яний довгокореневищний полікарпик, завв. 40-70 см. Автохтонний центрально-східноєвропейський вид. На старому перелозі (з культури), формує щільні куртини, 20. 04. 2023.

Iris germanica L. – півники німецькі (Iridaceae). Трав'яний повзучокореневищний полікарпик, завв. 30-100 см. Кенофіт середземноморського походження, ергазіофіт, ефемерофіт. Популярна декоративна культура. Здичавілі рослини на перелогах і смітниках, рідко, 18. 06. 2021; 25. 03. 2025.

Leucojum vernum L. – білоцвіт весняний (Amaryllidaceae). Трав'яний бульбоцибулинний полікарпик, ранньовесняний геоефемероїд, завв. 10-35 см. Автохтонний середньоєвропейський вид на сх. межі ареалу. Національний природоохоронний статус виду – неоцінений. Популярна декоративна культура. В одному локалітеті здичавілих рослин з генеративним поновленням, 20. 04. 2023.

Lonicera edulis Turcz. – жимолость істівна, або бружмель істівний (Caprifoliaceae). Листопадний чагарник, завв. до 1,5 м. Кенофіт східноазійського походження, ергаціофіт, ефемерофіт. Плодово-ягідна культура з раннім терміном досягання плодів. На старих перелогах, рідко, 9. 04. 2024.

Malus sieboldii (Regel ex Dippel) Rehder – яблуня Зібольда (Rosaceae). Кенофіт східноазійського походження, ергаціофіт, колонофіт. Декоративна культура. В чагарниках, рідко, 23. 10. 2020.

Medicago sativa L. – люцерна посівна (Fabaceae). Трав'яний короткочореневищний полікарпик, завв. 80-150 см. Кенофіт балкано-малоазійського походження. Цінна кормова культура. На узбіччі польової дороги, 26.08.2011.

Muscari botryoides (L.) Mill. – гадюча цибулька гроноподібна (Hyacinthaceae). Трав'яний бульбоцибулинний полікарпик, весняний геоефемероїд, завв. 12–30 см. Автохтонний середньо-південноєвропейський вид на півн.-сх. межі ареалу. Національний природоохоронний статус виду – зникаючий. На старих перелогах (утікач з культури), 9. 04. 2024.

Narcissus poeticus L. (~ *Narcissus angustifolius* Curtis) – нарцис білий (Amaryllidaceae). Трав'яний бульбоцибулинний полікарпик, весняний геоефемероїд, завв. 30-50 см. Кенофіт південноєвропейського походження, ергаціофіт, ефемерофіт. Декоративна культура. Здичавілі насадження на старих перелогах, 9. 04. 2024.

Narcissus pseudonarcissus L. – нарцис жовтий, н. несправжній (Amaryllidaceae). Трав'яний бульбоцибулинний полікарпик, весняний геоефемероїд, завв. 15-40 см. Кенофіт середземноморського походження, ергаціофіт, ефемерофіт. Декоративна культура. Здичавілі насадження на старих перелогах, 9. 04. 2024.

Ornithogalum umbellatum L. – рястка зонтична (Hyacinthaceae, Asparagaceae). Трав'яний бульбоцибулинний полікарпик, геоефемероїд, завв. 10-30 см. Кенофіт євразійського походження, ергаціофіт, колонофіт. Стійка декоративна культура, що зазвичай дичавіє. На старих перелогах, рідко, 28. 03. 2024.

Oxalis acetosella L. – квасениця звичайна або щавель заячий (Oxalidaceae). Трав'яний повзучокореневищний зимозелений полікарпик, сільвант, завв. 5-12 см. Автохтонний євразійсько-північноамериканський вид. На старому засміченому перелозі, 9. 04. 2024.

Phlox paniculata L. – флокс волотистий (Polemoniaceae). Трав'яний короткочореневищний полікарпик, завв. 80-150 см. Кенофіт північноамериканського походження, ергаціофіт, ефемерофіт. Популярна декоративна культура (з 1732 р.), представлена численними сортами. На старих перелогах, рідко, 10. 08. 2019.

Primula acaulis (L.) L. (= *Primula vulgaris* Huds.) – первоцвіт звичайний (Primulaceae). Трав'яний короткочореневищний полікарпик, завв. 8-15 см. Автохтонний вид євразійського походження, ергаціофіт, ефемерофіт. Популярна декоративна культура. На старому перелозі, 28. 03. 2024.

Pulmonaria officinalis L. s. str. – медунка лікарська (Boraginaceae). Трав'яний короткочореневищний полікарпик, завв. до 30 см. Автохтонний європейський вид. На старому перелозі (з культури), 20. 04. 2023.

Radiola linoides Roth – льонець дрібний, радіола льоновидна (Linaceae). Трав'яний однорічний стрижнекореневий монокарпик, терофіт, завв. 5-10 см. Автохтонний європейський вид. На заростаючому пасовищі, 22. 07. 2017.

Ranunculus cassubicus L. – жовтець кашубський (Ranunculaceae). Трав'яний полікарпик, сільвант, завв. 30-60 см. Автохтонний вид центральноєвропейсько-західноазійського походження. На старому перелозі, поодинокі, 20. 04. 2023.

Rheum rhabarbarum L. (= *Rheum undulatum* L.) – ревінь хвилястий, ромбамбар (Polygonaceae). Трав'яний короткокореневищний полікарпик, завв. до 1,5 (2) м. Кенофіт східноазійського походження, ергазіофіт (рання овочева культура), ефемерофіт. На старих перелогах, спорадично, 20. 04. 2023.

Rubus occidentalis L. – чорна малина (англ. black raspberry) (Rosaceae). Листопадний чагарник завв. до 2(3) м. Кенофіт північноамериканського походження, ергазіофіт, колонофіт. Популярна плодово-ягідна культура, представлена в Україні найпоширенішим сортом – Камберленд (англ. Cumberland) з дугоподібними пагонами завд. до 3м, вкритими восковим нальотом, а також великою кількістю шипів. Інвазію виду зафіксовано у Чехії та Словаччині. На старих перелогах, спорадично, 22. 10. 2020.

Sedum pallidum M.Bieb. – очиток блідий (Crassulaceae). Трав'яний малорічний монокарпик, завв. 3-10 см. Субевксинський вид (Шиндер, Неграш, 2020). Кенофіт, ергазіофіт, ефемерофіт. На деградованій луці, 14. 06. 2022.

Sedum stoloniferum S.G.Gmel. (= *Phedimus stolonifer* (S.G.Gmel.) 't Hart) – очиток пагоноформуючий, федітус повзучопагоновий (Crassulaceae). Трав'яний повзучий полікарпик, завв. 5-12 см. Кенофіт південно-західноазійського походження, ергазіофіт, ефемерофіт. У країнах Зах., Центр. та Півд. Європи має інвазійний статус: інтродукований. На стихійному сміттєзвалищі, 20. 08. 2010.

Sonchus asper (L.) Hill – жовтий осот шорсткий (Asteraceae). Трав'яний стрижнекореневий одно-, дворічний монокарпик, завв. 30-80 см. Археофіт середземноморського походження, гемікосмополіт, епекофіт. На стихійному сміттєзвалищі, 20. 08. 2010.

Sorbaria sorbifolia (L.) A. Braun – горобинник горобинолистий (Rosaceae). Листопадний чагарник, завв. до 2 м. Кенофіт східноазійського походження, ергазіофіт, ефемерофіт. Декоративна культура, натуралізована у Канаді, США та деяких країнах Європи. На старому перелозі, формує щільні куртини, 28. 03. 2024.

Stellaria holostea L. – зірочник лісовий (Caryophyllaceae). Трав'яний повзучокореневищний полікарпик, сільвант, завв. 15-35 см. Автохтонний вид євразійського походження. На старому перелозі, рідко, 20. 04. 2023.

Veronica hederifolia L. – вероніка плющоліста (Plantaginaceae, Scrophulariaceae). Трав'яний однорічний монокарпик, ранньовесняний ефемер, завв. 8-20 см. Голарктичний вид, евапофіт [4], ефемерофіт. На засмічених ділянках, 20. 04. 2023.

Viola odorata L. – фіалка запашна (Violaceae). Трав'яний полікарпик з повзучими столонами, сільвант, завв. 5-15 см. Автохтонний вид євразійського походження. Культивується, часто дичавіє. На старих перелогах, 20. 04. 2023.

Viola reichenbachiana Jord. ex Boreau – фіалка Рейхенбаха (Violaceae). Трав'яний короткокореневищний полікарпик, сільвант, завв. 15-25 см. Автохтонний вид європейсько-малоазійського походження. В чагарниках, рідко, 16.04.2011.

Viola sororia Willd. 'Albiflora' – фіалка сестринська 'Білоквіткова' (Violaceae). Трав'яний короткокореневищний полікарпик, завв. 5-20 см. Кенофіт північноамериканського походження [8], ергазіофіт, ефемерофіт. На старому перелозі, кілька генеративних особин, 20. 04. 2023.

Висновки

Отже, за результатами моніторингових флористичних досліджень, проведених на території Білогорського торфовища упродовж останніх 15 років виявлено 42 додаткових види спонтанних судинних рослин. Серед них 18 автохтонних видів флори України, у т. ч. 11 силвантів та 32 алохтонних (адвентивних види). Поява аборигенних лісових видів свідчить про активний процес силватизації торфовища. Переважна більшість зафіксованих чужорідних видів за походженням належать до ергазіофітів (утікачів з культури або здичавілих особин), а за ступенем натуралізації – до ефемерофітів. Чотири автохтонних види мають національний (*C. heuffelianus*, *L. vernum*, *M. botryoides*) та регіональний (*A. vulgaris*) природоохоронний статус.

- Кагало О.О., Сичак Н.М. 2014. Матеріали для нового (уточненого) переліку видів рослин, що потребують охорони на території Львівської області як основа для підготовки «Червоної книги Львівської області. Рослинний світ». *Наукові основи збереження біотичної різноманітності*. Т. 5(12) № 1. С. 59–80.
- Кузярін О.Т. 2010. Судинні рослини території торфовища «Білогорща» (м. Львів) *Наукові основи збереження біотичної різноманітності*. Т. 1(8) № 1. С. 75–90.
- Кузярін О.Т. 2012. Нові адвентивні види судинних рослин для Львівської області. *Наук. зап. Держ. природозн. музею*. Вип. 28. С. 143–144.
- Кузярін О.Т., Жижин М.П. 2012. Рідкісні кенофіти на відпрацьованих торфокар'єрах Львівщини // Синантропізація рослинного покриву України (м. Переяслав-Хмельницький, 27-28 вересня 2012 року). Тези наукових доповідей. Київ. Переяслав-Хмельницький. С. 45–46.
- Протопопова В.В. 1991. Синантропная флора Украины и пути ее развития. К.: Наук. думка. 204 с.
- Червона книга України. Рослинний світ. 2009. Київ: Глобалконсалтинг. 900 с.
- Шиндер О. І., Неграш Ю. М. 2020. *Sedum pallidum* (Crassulaceae) – адвентивний вид флори рівнинної України. Наукові засади природоохоронного менеджменту екосистем Каньйонного Придністер'я // Міжнар. наук.-практ. конф. присвячена 10-річчю створення національного природного парку «Дністровський каньйон» (18 вересня 2020 р., м. Заліщики, Тернопільська обл.). Збірник матеріалів. С. 105–107.
- Шиндер, О.І., Орлов, О.О., Міськова, О.В., Чорна, Г.А., Шевера, М.В. 2023. Сучасне поширення *Viola sororia* (Violaceae) в Україні. *Чорномор. ботан. журн.* Т. 19 № 1. С. 118–132. doi: 10.32999/ksu1990-553X/2023-19-1-5
- Mosyakin S., Fedoronchuk M. 1999. Vascular plants of Ukraine. A nomenclatural checklist. Kiev: Inst. Bot. 345 p.

Державний природознавчий музей НАН України, м. Львів
e-mail: kuzyarin@gmail.com

Kuzyarin O.T.

Additions to the flora of the Bilohorshcha peatery (Lviv)

Based on monitoring floristic studies conducted during 2010-2025, the list of spontaneous vascular plants for the territory of the Bilohorshcha peatery, located in the vicinity of Lviv, has been supplemented. Over the past 15 years since the total inventory of the peatery flora, 43 additional (new) vascular plants have been discovered. According to their systematic structure, they are divided into 38 genera and 25 families. Among them are 21 autochthonous species of the flora of Ukraine, including 12 sylvans and 22 allochthonous (adventitious) species. The appearance of aboriginal forest species indicates an active process of sylvatization of the peatery. Three species have national (*Crocus heuffelianus*, *Leucojum vernum*, *Muscari botryoides*) and two (*Aconitum variegatum*, *Aquilegia vulgaris*) – regional conservation status. They form secondary coenopopulations of invasive type. The significant number of alien species reflects the high degree of anthropogenic transformation of the peatery. Most of them belong to ergasiophytes (escaped from cultivation or feral plants) by origin, and to ephemerophytes by the degree of naturalization.

Keywords: flora, vascular plants, aborigin and alien species, new taxa, peatery, Bilohorshcha.

ЗМІСТ	CONTENTS
Музеологія * Museology	Стор.
Климишин О. С. Науковий потенціал колекції зозулинцевих у гербарії Державного природознавчого музею НАН України	3
• Scientific potential of the <i>Orchidaceae</i> Juss. collection in the herbarium of the State Natural History Museum of the NAS of Ukraine	
Гураль Р. І., Гураль-Сверлова Н. В. <i>Helix pomatia</i> і <i>H. thessalica</i> (Gastropoda, Helicidae) в малакологічному фонді Державного природознавчого музею НАН України та діагностична цінність окремих конхологічних ознак	15
• <i>Helix pomatia</i> and <i>H. thessalica</i> (Gastropoda, Helicidae) in the malacological collection of the State Natural History Museum of the NAS of Ukraine and the diagnostic value of some conchological traits	
Екологія * Ecology	
Химин О. І., Капрусь І. Я. Вплив віку монокультури дуба червоного на екологічну структуру таксоцену колембол	29
• Impact of red oak monoculture age on the ecological structure of the collembola taxocene	
Сідак С. Ю., Капрусь І. Я. Населення колембол деревних мікрооселищ старовікових лісів Східних Карпат	39
• Collembola population of woody microhabitats of old-growth forests of the Eastern Carpathians	
Білонога В. М., Кияк В. Г. Особливості моніторингу популяції <i>Pinus cembra</i> L. (Pinaceae) у Чорногорі (Українські Карпати)	51
• Approaches to monitoring the population of <i>Pinus cembra</i> L. (Pinaceae) in Chornohora massifs (Ukrainian Carpathians)	
Бриндзя І. В., Гойванович Н. К. Оцінка обізнаності мешканців Львівщини про стан криничної води та її вплив на здоров'я	61
• Assessment of the awareness of the residents of the Lviv region about the state of spring water and its impact on health	
Гойванович Н. К. Нанотехнології в сільському господарстві: вплив «Аватар-2 органік» на підвищення продуктивності мікрозелені	67
• Nanotechnology in agriculture: influence of «Avatar-2 organic» to enhance microgreen productivity	

- Карпінець Л. І., Лобачевська О. В.** Сезонна динаміка вмісту мінеральних форм нітрогену у пагонах моху *Atrichum undulatum* (Hedw.) P. Beauv. залежно від умов лісових екосистем Українського Розточчя 75
- Seasonal dynamics of the nitrogen mineral forms content in the shoots of the moss *Atrichum undulatum* (Hedw.) P. Beauv. depending on conditions of the Ukrainian Roztochia forest ecosystems

- Кім Н. А.** Зміни активності ферментів антиоксидантного захисту і вмісту ТБК-активних сполук у клітинах мохів лісових екосистем залежно від екологічних умов місцевиростань 87
- Changes of the activity of antioxidant protection enzymes and the content of TBC-active compounds in mosses cells of forest ecosystems depending on the ecological conditions of the growing site

Зоологія * Zoology

- Грищенко В. М.** Осіння міграція білого лелеки (*Ciconia ciconia*) в Україні у 2018-2024 рр. 97
- Autumn migration of the White Stork (*Ciconia ciconia*) in Ukraine in 2018-2024

- Бокотей А. А., Дзюбенко Н. В.** Дослідження та охорона чорного лелеки *Ciconia nigra* L. в Україні: 2017-2024 роки 103
- Study and conservation of Black Stork *Ciconia nigra* L. in Ukraine: 2017-2024

- Андрющенко Ю. О., Федун О. М., Семіроз А. В., Осъмачко О. М.** Деякі особливості перельотів птахів на півночі Українських Карпат у серпні–жовтні 2023 року 115
- Some peculiarities of bird flights in the northern of Ukrainian Carpathians in August – October 2023

- Франчук М. В., Бачук Л. В.** Результати синхронних обліків тетерука євразійського (*Tetrao tetrix*) в Рівненському природному заповіднику в 2013-2023 рр. 137
- Results of synchronous recordings of Black Grouse (*Tetrao tetrix*) in Nature Reserve Rivnenskyi in 2013-2023

- Москаленко Ю. О., Плющ С. О.** Опорна мережа орнітологічного моніторингу Чорноморського біосферного заповідника: нарис історії формування 147
- The core network for ornithological monitoring of the Black Sea Biosphere Reserve: a historical overview of its formation

- Гуштан Г. Г., Любинець І. П.** Загальна чисельність та спектр родин таксоценів панцирних кліщів (Acari, Oribatida) Яворівського НПП 157
- Total density and spectrum of taxocene families of oribatid mites (Acari, Oribatida) on the Yavoriv NNP

- Різун В. Б., Яницький Т. П., Заморока А. М.** *Dixus clypeatus* (P. Rossi, 1790) (Coleoptera, Carabidae) – новий вид і рід для фауни західного регіону України 163
- *Dixus clypeatus* (P. Rossi, 1790) (Coleoptera, Carabidae) – a new species and genus for the fauna of the western region of Ukraine

Ботаніка * Botany

- Кузярін О. Т.** Доповнення до флори Білогорського торфовища (м. Львів) ... 173
- Additions to the flora of the Bilohorshcha peatery (Lviv)

- Дідух Я. П., Розенбліт Ю. В., Кучер О. О., Чусова О. О., Пашкевич Н. А.** Топологічна диференціація рослинності Малого Полісся 179
- Topological differentiation of vegetation of the Male Polissia region

- Борсукевич Л. М.** Флористична структура рослинності класу *Salicetea purpureae* Moor 1958 в Україні 191
- Floristic structure of vegetation of the class *Salicetea purpureae* Moor 1958 in Ukraine

- Горбняк-Юліна Л. Т.** *Crocus heuffelianus* Herb. на території національного природного парку «Подільські Товтри» 201
- *Crocus heuffelianus* Herb. on the territories of the National nature park «Podilski Tovtry»

Короткі повідомлення * The brief messages

- Глеба В. М., Гураль Р. І.** Китайська беззубка *Sinanodonta woodiana* (Bivalvia: Unionidae) у рибогосподарських ставках Закарпатської області 211
- Chinese toothless bivalve *Sinanodonta woodiana* (Bivalvia: Unionidae) in fish ponds of the Transcarpathian region

- Глеба В. М., Гураль-Сверлова Н. В.** *Monacha claustralis* (Gastropoda: Hygromiidae) у Закарпатській області 213
- *Monacha claustralis* (Gastropoda: Hygromiidae) in the Transcarpathian region

Ювілейні дати * Anniversaries

<i>Бокотей А. А., Савицька А. Г.</i> Заходи з вшанування пам'яті Володимира Дідушицького (до 200-річчя від дня народження)	215
--	-----

Хроніка * Current issues

<i>Архіпова Х. І., Вовк О. Б.</i> Про діяльність Державного природознавчого музею НАН України у 2024 році	219
<i>Дзюбенко Н. В., Савицька А. Г.</i> Виставково-освітній проєкт «Експедиція до Антарктиди»	221
<i>Різун В. Б., Погрібний О. О.</i> XIX львівська ентомологічна школа «Актуальні проблеми вивчення ентомофауни західного регіону України» ..	224

Правила для авторів * Rules for authors

Національна академія наук України
Державний природознавчий музей

Наукове видання

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ДЕРЖАВНОГО ПРИРОДОЗНАВЧОГО МУЗЕЮ

Випуск 41

PROCEEDINGS OF THE STATE NATURAL HISTORY MUSEUM

Issue 41

Українською та англійською мовами

Головний редактор Ігор Ярославович Капрусь

Комп'ютерний дизайн і верстка: Олександр Семенович Климишин,
Тарас Михайлович Щербаченко

Адреса редакції:

79008 Львів, вул. Театральна, 18

Державний природознавчий музей НАН України

тел.: +38(032)2357002; e-mail: editorship@smnh.org, trilobit6@gmail.com

<https://science.smnh.org>

Формат 70×100/16. Обл.-вид. арк. 18,4. Наклад 100 прим.

Виготовлення оригінал-макета здійснено в Лабораторії природничої музеології
Державного природознавчого музею НАН України
Друк ТзОВ «Простір М» 79000 Львів, вул. Чайковського, 8